2.8 СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ОН-ЛАЙН НАВЧАННЯ У ВНЗ УКРАЇНИ: МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ

Шестопалова Ірина Олександрівна, канд.пед.н., доцент, доцент кафедри іноземних мов та перекладу, ФМВ, Національний авіаційний університет, Україна, Київ
ORCID ID https://orcid.org/0000-0002-0438-6743
E-mail: unzkafedra@ukr.net

Анотація. *Як показує практика та наукові дослідження, підтримка та розвиток мотивації в онлайн-форматі під час навчання в умовах пандемії та воєнного стану в Україні, є досить складним завданням. В умовах дистанційного навчання та пов'язаної з ним психологічної кризи вчитель повинен враховувати потреби учня та знаходити особливі підходи до організації навчального процесу. У цих ситуаціях потрібно знайти спеціальні методи стимулювання та мотивації студентів до навчання, до навчального процесу – вчасно долучатися до онлайн-зустрічей, працювати в умовах, коли немає живого контакту з викладачем, застосовувати тайм-менеджмент та всі його складові для самоорганізації студента, вибору індивідуального підходу до кожного учня, стимулювання навчання за допомогою найпоширеніших мотиваційних моделей. Завдання вчителя в цій ситуації – стимулювати позитивне ставлення учня до навчання, з розвитком у них позитивних емоцій, застосовувати нові види діяльності, зробити навчання творчим процесом. Метою даної статті є визначення шляхів підвищення мотивації студентів до он-лайн навчання в особливих умовах сучасної України. У статті здійснено аналіз науково-методичної літератури, порівняння, узагальнення підходів до мотивування студентів у формі он-лайн навчання, які є в сучасній методичній літературі. В результаті дослідження були визначені шляхи їх застосування в освітньому процесі ЗВО України в умовах пандемії та воєнного стану. Встановлено, що вирішальною передумовою забезпечення успішного онлайн навчання є свідоме врахування мотиваційного фактору і керування ним впродовж усього навчального процесу. Розглянуто і проаналізовано фактори ефективної організації онлайн заняття: збереження інтерактивності і активності навчального процесу; наявність індивідуального підходу; організація гнучкої системи навчання; організація ефективного зворотного зв'язку; підбір та підготовка навчального матеріалу; використання наочних засобів та технічних інструментів на різноманітних навчальних платформах. Визначено функції та завдання викладача в умовах онлайн навчання, його роль у формуванні почуття єдності групи з метою активізації діяльності студентів під час дистанційного навчання. Результати дослідження можна розглядати як*

рекомендації викладачам для підвищення мотивації студентів, які працюють в онлайн- форматі.

Ключові слова: *он-лайн навчання, мотивація, соціально-комунікативні мотиви, інтерактивність, індивідуальний підхід, гнучкість навчального процесу, зворотній зв'язок, структура і оформлення навчальних матеріалів, наочність та візуалізація, зоровий контакт.*

Вступ

Зміни, що відбуваються у світі, запровадили у нашому житті дистанційну освіту, яка означає процес здобуття знань на відстані, віддалено. Можна перебувати у будь-якій точці країни, світу, та отримувати знання у свого педагога, ставити питання, вести діалог, бачити викладача та аудиторію. Це – актуальна форма навчання, яка вже не один рік активно практикується в коледжах і університетах, і кількість тих, хто займається дистанційно постійно зростає. Навчання дистанційно щільно увійшло до складу системи навчального процесу. Така форма навчання, звичайно, має і свої недоліки. Але безперечним є те, що це чудова альтернатива не переривати навчальний процес, здобувати знання завжди і в будь-якій ситуації, що набуває особливої актуальності в сучасних умовах України, де наразі існує дуже складна і нестандартна ситуація у зв'язку з воєнним станом у країні, який склався внаслідок військової агресії Російської Федерації.

У зв'язку з цим, проблема ефективної організації онлайн навчання та мотивації студентів є особливо актуальною для України. Саме дистанційна освіта, і особливо така її форма, як он-лайн навчання, дає можливість зберегти активний освітній процес, зокрема з іноземних мов, у наших ЗВО.

Дистанційна освіта виконує свою функцію завдяки таким можливостям, як відеоуроки, забезпечення студентів друкованими та електронними навчальними матеріалами, відео та аудіо матеріалами, велике значення мають такі ознаки, як вільний графік, відстрочені терміни виконання завдань, самостійна робота студентів за власним графіком і часом, втілення принципу індивідуального підходу, гнучкий графік навчального процесу відповідно до розкладу викладача та студента. Перевагами дистанційного навчання є доступність, безперервність навчального процесу, незалежність локації. Водночас, важливою характеристикою такого навчання є відсутність групових занять, зменшення до мінімум особистісного контакту між викладачем, студентом, групою. Саме форма он-лайн навчання допомагає вирішити ці проблеми певною мірою, оскільки є формою синхронного навчання.

Якщо дистанційна освіта переважно є формою самостійного заочного навчання, де вчитель може взагалі не зустрічатись з учнями, а лише супроводжувати їх в чаті, то он-лайн освіта значною мірою наслідує прийоми очного навчання і є формою втілення саме традиційного очного навчання, коли всі учасники процесу перебувають у освітньому спілкування,

вибудовуються стосунки викладача з учнями, в наявності командна робота самих учнів. Відбувається також проста людська взаємодія, обмін досвідом, розмови, власні враження, що значно підвищує задоволення від навчання.

До переваг он-лайн навчання також відноситься легкість демонстрації текстів, навчальних матеріалів різного типу, презентацій та відео, проведення он-лайн тестування. Недоліком є те, що он-лайн навчання вимагає від викладача значних витрат сил, часу, уміння дисциплінувати, мотивувати, оскілки для студентів вдома більше відволікаючих моментів, менше дисципліни та бажання вчитися.

Незважаючи на те, що он-лайн навчання є втіленням очного навчання і передбачає наявність контакту викладача з кожним студентом і групою в цілому, все ж-таки відчувається брак живого спілкування, живого контакту – і візуального, і емоційного. Велику частину часу онлайн студент проводить в самостійному освоєнні матеріалу.

Для цього необхідні концентрація уваги, наполегливість, бажання вчитися. Не завжди у студентів вистачає мотивації до самостійного навчання, недостатньо розвинені сила волі та відповідальність, можлива втрата темпу навчання без постійного контролю викладача. Студенти повинні розуміти, що вони зобов'язані взяти ініціативу у свої руки і закінчити навчання самостійно, без фізичної присутності однолітків і викладачів. Звідси постає питання про те, як зацікавити студента, яким чином підкріплювати слушні дії студента.

Тому дуже важливо використовувати такі ефективні форми навчання онлайн, що дозволяють встановити контакт між викладачем, кожним студентом, групою в цілому. Пошук нових форм мотивації студентів в середовищі онлайн навчання дав свої результати, що призвело до появи кількох нових теорій та практичних рекомендацій щодо цієї проблеми.

Як показує практика, при он-лайн навчанні деякі традиційні види мотивації працюють не так ефективно, як у стандартному очному навчанні, а деякі навпаки набувають особливого значення. Це необхідно враховувати викладачам під час організації навчального процесу. Дослідження доводять, що незмінними залишаються такі мотиваційні чинники успішного навчання студента, як:

– зацікавленість у майбутній професії, її престижність та висока заробітна плата;
– інтерес до навчальної дисципліни;
– актуальність та корисність навчального матеріалу, його зв'язок з майбутньою професійною діяльністю студента;
– оперативний контроль результатів навчальної діяльності студентів та їх об'єктивне оцінювання; особистісні риси та якості студента;
– задоволеність студентів результатами своєї навчальної діяльності;
– самоствердження та саморозвиток студентів;

– наявність якісного цілодобового доступу до навчальних матеріалів дисципліни через систему дистанційного навчання тощо [2].

Серед причин низької навчальної мотивації залишаються:

– чинники навчального та психологічного характеру - недостатній рівень базової підготовки студентів з окремих дисциплін; відсутність у студентів сформованих навичок організації власної навчально-пізнавальної діяльності для повноцінного самостійного опрацювання навчального матеріалу; низький рівень сформованості умінь самостійно приймати обґрунтовані рішення та генерувати нові ідеї; відсутність систематичного безпосереднього спілкування викладача та студента; психоемоційне перевантаження студентів, при ситуації коли багато студентів дистанційної форми навчання працюють, або навчаються в інших закладах вищої освіти – в Україні чи закордоном; консерватизм викладачів та недостатній рівень їх професійної компетентності для роботи зі студентами дистанційної форми навчання;

– недоліки організаційно-методичного характеру: недостатній навчально-методичний рівень розробки дистанційних курсів; не надання викладачем своєчасної допомоги студенту з урахуванням його індивідуальних особливостей [2].

Це мотиваційні чинники, які залишаються незмінними, універсальними, які необхідно враховувати під час здійснення будь-якої форми навчання, зокрема, он-лайн навчання. Але є мотиваційні чинники, які значно знижуються, втрачають свою дію під час он-лайн навчання. В основному, це соціальні, комунікаційні, статусно-позиційні мотиви, які є дуже важливими для студента. У молоді є велика потреба висловити свою власну думку, почути думку інших, отримати визнання з боку інших, підвищити самоповагу і самооцінку.

Важливо відчути емоційне задоволення від успішної роботи, отримати схвалення, пережити ситуацію успіху. Якщо це природньо притаманно традиційній аудиторній формі навчання, то під час дистанційної освіти саме цього бракує. Це викликає відчуття розгубленості, самотності, зменшує відчуття зацікавленості та задоволення від свого навчання. Постає питання, як подолати цю атмосферу віддаленості, створити почуття спільності, близькості та єдності [2; 6; 9].

Таким чином, під час он-лайн навчання проблема навчальної мотивації студентів як обов'язкової передумови їх активної навчально-пізнавальної діяльності повинна вирішуватися комплексно з метою подолання як загальних негативних чинників низької мотивації, так і відновлення та підвищення послаблених чинників соціально-комунікативного, статусно-позиційного характеру. Аналіз сучасної методичної літератури дозволяє визначити шляхи втілення даної мети, які були запропоновані різними дослідниками та викладачами останніми роками. Розглянемо їх детальніше.

Головна рекомендація - застосування методів активного та інтерактивного навчання, тобто, активне спілкування учнів між собою і з викладачем має залишатися першорядним, а навчальний процес повинен бути постійно наповнений активною взаємодією учнів. Для досягнення цієї мети в умовах саме он-лайн навчання пропонуються наступні підходи:

Використання активних та інтерактивних завдань на різних етапах уроку. Мета інтерактивного навчання – створювання комфортних умов навчання, при яких учень відчуває свою успішність, свою інтелектуальну досконалість. Але саме в онлайн навчанні виникають проблеми з їх застосуванням. І тут на допомогу приходить технологія перевернутого навчання (flipped learning), коли новий матеріал, необхідний для вивчення розміщується на платформі Мудл (Moodle), з яким студенти знайомляться і вивчають самостійно до проведення заняття онлайн.

А на самому занятті вже йде робота з практичного застосування вивченого матеріалу. Тобто, під час заняття є можливість зосередитися на більш цікавих, креативних видах діяльності, використання інтерактивних завдань (діалогів, дискусій, дидактичних, рольових ігор тощо) [5].

Перевернута модель навчання робить заняття продуктивнішим та привабливішим, перетворює студента з традиційного слухача на активного учасника процесу навчання, допомагає забезпечити повноцінний навчальний процес в умовах дистанційної освіти. Але для того, щоб вона працювала ефективно існує декілька вимог: чіткі інструкції до завдань та очікувані результати від учнів; помірне навантаження з урахуванням можливостей студентів; використання Viber для онлайн-навчання, оскільки цей додаток працює завдяки мобільному зв'язку, який є в усіх і функціонує навіть за не надто хорошого сигналу; доступність завдань для кожного учня.

Забезпечення індивідуально-диференційованого підходу до навчання. Реалізація індивідуалізації здійснюється завдяки наданню студентам більше свободи вибору теми, завдання, підбору відповідного матеріалу з урахуванням інтересів та потреб студентів, об'єктивної оцінки їх роботи, застосування креативних видів роботи. Мається на увазі організація гнучкої структури навчання, оцінювання, адаптація програми та залучення студентів до її корегування відповідно до особливих потреб класу та студентів, що значно підвищить їх відповідальність.

Важливе значення має також багаторівневість завдань, що надає можливість зробити більше і краще. Велике значення в навчальному процесі мають об'єктивна оцінка знань і вмінь студента, підтримка його в навчанні, доступність спілкування з викладачем. Саме ці характеристики завдань найкраще підходять для організації дистанційного та змішаного навчання і підтримують навчальну мотивацію [6; 9].

Організація чіткого зворотного зв'язку, постійний діалог між викладачем і студентом – письмовий або усний. Є свідчення про те, що

важливою причиною зниження мотивації та підвищення тривожності дистанційних студентів є той факт, що вони не отримували швидкого зворотного зв’язку з тьютором. Важливість зворотного зв'язку для дистанційних студентів зумовлена зокрема тим, що вони обмежені у можливості додатково запитати пояснень щодо виконання завдань або коментарів викладача.

Отже, зворотний зв’язок є невід'ємною важливою частиною навчання і виконує такі важливі функції, як: надання студенту високоякісної інформації про їх успішність; стимулювання мотивації, позитивного настрою та самоповаги; забезпечення викладача інформацією, що може бути корисною для коригування процесу викладання. Завдання викладацького складу – заохотити студента до спілкування, налагодити доброзичливі стосунки, донести ще раз інформацію про доступність допомоги та підтримки.

Якщо у класі педагог одразу отримує фідбек і може впродовж уроку проаналізувати, наскільки добре зрозумів його учень, то у дистанційному режимі це зробити важче. Однак можливо. Одним із таких засобів є обговорення, в процесі якого відбувається обмін інформацією, думками, судженнями, можливість для студента задати запитання, а викладачу відповісти на них, оцінити їх рівень знань, скорегувати далі навчальний процес.

Зворотний зв'язок має бути двонаправленим, тобто в ньому беруть участь як викладач, так і студенти. Він передбачає не тільки оцінювання результатів роботи викладачем, але й коментарі та рекомендації студентів до результатів роботи інших студентів та виконаної викладачем роботи [7].

Практика показує, що часто оціночні повідомлення носять негативний характер, містять лише критичні зауваження, їм бракує деталей, вони є непослідовними та надходять не вчасно. Отже, студентам бракує саме детального корегуючого зворотного зв'язку з поясненнями, настановами, які можна використати з метою покращення подальшої роботи. Тому, рецензія викладача має бути конструктивною й вчасною, з визначенням того позитивного, що зроблено студентом.

Мається на увазі і можливість для студента задати питання і отримати додаткові роз’яснення щодо виконання певного завдання, і відзив викладача на виконану роботу, аналіз помилок, зазначення її позитивних сторін. Навіть якщо робота виконана без помилок, на відмінно, важливо її також прокоментувати , дати аналіз сильних сторін, що допоможе студенту отримати емоційне задоволення від своєї роботи, посилити мотивацію [7].

Зворотний зв'язок є не лише засобом спілкування в дистанційному середовищі, але й одним з основних засобів навчання. Він здатен значно підвищити обмежений вплив викладача на студента.

Підбір та оформлення навчальних матеріалів. Дослідження доводять, що успішність застосування можливостей сучасних технологій в освіті

залежить від якості подачі матеріалу, що сприятиме підвищенню продуктивності роботи здобувача вищої освіти. Використання візуальних додатків, впровадження ігрових форм дозволяють поліпшити якість і підвищити рівень засвоюваних знань. Водночас, підготовка якісного електронного курсу це об'ємна й кропітка робота, спрямована на адаптацію інструментів навчання до задач дисципліни, вимагає розуміння основ візуального дизайну, текстового та аудіо оформлення, підготовки завдань, тестів, ігор. Але це дозволяє краще організувати онлайн навчання, оскільки сприяє підвищенню зацікавленості і ефективності засвоєння даного матеріалу.

Першою вимогою тут є методично грамотна розробка дистанційних курсів: дистанційний курс повинен бути добре спланований і структурований за модульною системою: теоретичний матеріал кожного заняття в дистанційному режимі повинен чергуватись з практичними завданнями і різноманітними елементами контролю, містити посилання на додаткові джерела інформації. Система навчальних задач дистанційного курсу повинна містити прикладні задачі міждисциплінарного характеру. Студенти систематично повинні використовувати засвоєні знання та відпрацьовувати набуті уміння під час розв'язування задач фахового спрямування [3].

Коли ми розробляємо освітній контент у цифровій обкладинці, він має бути побудованим за принципами мікронавчання. Мають бути невеличкі блоки матеріалу із завершеною думкою. У цього шматка матеріалу мають бути три фази: стратегічна – для розуміння, навіщо цей шматочок матеріалу, виконання – це безпосередньо сам матеріал, оцінювання та самооцінювання – перевірка засвоєних знань. Тобто, обрану тему необхідно структурувати і сегментувати, паралельно необхідно проводити заходи з самоконтролю, наприклад, проміжні питання з пройденого матеріалу, що надають доступ до наступної теми, виконання практичних завдань, в форматі онлайн-ігор, квестів та ін.

Необхідно звернути увагу на мову викладеного матеріалу, її зрозумілість, доступність – уникати канцеляризмів і дуже складних речень, а також пасивних оборотів.

Так, дослідження Гарварду говорить, що матеріал, поданий простим наративом з активними конструкціями, сприймається краще, а розподіл матеріалу на невеликі смислові блоки сприяє його персоналізації [3].

Важливо не тільки підібрати цікавий контекст, але і оформлення та дизайн матеріалу. Дослідники зазначають, що зовні гарно оформлений курс, стимулює позитивні емоції, активізацію пізнавальної активності, навчальну мотивацію, полегшує засвоєння матеріалу. Насамперед, це структурування матеріалу: поділ текстів на фрагменти, абзаци, виділення важливих моментів курсивом, що полегшує сприйняття матеріалу. Також рекомендують застосовувати кольори у дизайні матеріалів, оскільки сірий неоформлений текст вивчати незручно, і навіть неприємно, і це може бути одним з факторів зниження мотивації до навчання [3].

Використання наочності, презентацій, відео та аудіофрагментів. Більшість людей краще сприймає візуальну інформацію. Вона швидше систематизується, а кольорові образи завдяки включенню емоційної складової ліпше засвоюються. Необхідність візуалізації навчальної інформації обумовлена особливостями мислення сучасного учня, зокрема: здатністю до швидкого переключення уваги та оперативної обробки інформації; переважанням сприйняття графічної інформації, і водночас, непристосованістю до сприйняття лінійної й однорідної інформації, в тому числі великих книжкових текстів.

При електронному навчанні засвоєння матеріалу проходить за рахунок візуального каналу, причому візуальний ряд надає цілісне сприйняття матеріалу. Використання онлайн-наочності забезпечує зв'язок між конкретним та абстрактним, сприяє виявленню та ідентифікації якостей і властивостей об'єктів вивчення, оптимізуючи процес онлайн навчання в цілому. Одночасна аудіо-візуальна подача інформації призводить до мимовільного запам'ятовування, що ефективніше за механічне, адже інформація не заміщується новою, а зберігається у контексті набутих знань. Візуалізація – це спосіб просто розповісти про складне [1].

Саме тому так важливо збагатити курс аудіовізуальним матеріалом. Підвищити цікавість до навчання можна завдяки інноваційним методам, таким як веб-квести, ділові ігри, скринкасти, створення незвичайних презентацій, в тому числі за участю здобувачів вищої освіти, продуманому відеоряду та ін. Додати до слайдів аудіо супровід, що в той же час забезпечить необхідне емоційне забарвлення. Дієвим методом було визначено додавання до стаціонарної картинки рухомої складової, наприклад, графічний супровід тексту, концепції безпосередньо при поясненні, використання слайдів, супроводження відео матеріалів субтитрами.

В методичній літературі також зазначається, що при розробці контенту важливо враховувати особливості сприйняття відеоряду: необхідно створити більш простий, впорядкований візуальний дизайн. Відеоролики повинні бути короткими, нести чітке повідомлення з теми.

Буктрейлери і ментальні карти, літературні меми і скрайбінг допоможуть яскраво ілюструвати навчальний процес. А такі сервіси як Word Art, Learning Apps, Quizlet, Wordwall, Live Worksheets дають можливість зробити урок інтерактивним, цікавим, таким, що запам'ятовується [1].

Визуальный контакт. За допомогою контакту очей ми отримуємо дуже важливу і достовірну інформацію про стан тих, хто навчається, їхнє ставлення до подій, управляти їх поведінкою. У педагогічній комунікації візуальний контакт виконує ряд найважливіших функцій: від встановлення контакту і його підтримки до виходу з контакту і створення сприятливих умов для подальших контактів. Довед ено, що інформація більше запам'ятовується при особистому спілкуванні з людиною. Візуальний контакт, змушує мозок

максимально концентруватися на інформації, що дає більший ефект від навчання, ніж таке ж навчання через екран. Зрозуміло, що через екран монітора набагато складніше зарядити студентів і задати навчанню правильний тон, у живу це відбувається як би, само собою. Але і в онлайн навчанні візуальний контакт також виконує свої функції – дозволяє відчути енергію групи, посилити відчуття залученості, і якість сприйнятливості матеріалу зростає в рази.

Он-лайн навчання надає можливість налагодити візуальний контакт, для викладача спосіб підтримувати зв'язок зі своїми студентами, а для студента – в будь який момент висловити свою думку та поставити будь-яке питання. Он-лайн формат передбачає наявність всіх притаманних для очного навчання атрибутів, таких як групові дискусії, колективне обговорення пройденого матеріалу, живе спілкування тощо. Такі заняття зближують студентів, навіть на відстані. Студенти також отримують інформацію, яку повідомляємо їм ми: своє схвалення або несхвалення, важливість інформації, ставлення до них [8; 9].

Успіх навчання в Інтернеті залежить не тільки від якості інформаційно-освітнього середовища та навчальних матеріалів дисциплінарного курсу, а багато в чому від уміння викладача спілкуватися зі студентами, і навпаки. В науково-методичній літературі зазначається необхідність дотримуватись етикету спілкування під час он-лайн занять. Педагогам рекомендовано постійно звертати увагу своїх слухачів та мотивувати їх використовувати під час online-спілкування всі ті норми та правила, яких ми дотримуємося в реальному житті: вітатися, прощатися, дякувати за надану інформацію чи допомогу, вибачатися тощо. Важливо для викладача з повагою ставитися до студентів і своїх колег, намагатися зрозуміти їхні проблеми, їх точку зору. Тим самим привчати студентів культурному спілкуванню в мережі. Психологічно важко не відповісти, якщо до тебе звернулися особисто. Особистий контакт знімає напруженість та полегшує спілкування у мережі [4].

Висновки

Досвід навчально-виховного процесу в ситуації он-лайн навчання виявив не тільки проблеми, а й ряд цікавих можливостей, довів, яку важливу роль у навчанні студентів може відігравати мотивація, реалізована в модифікованому навчальному процесі. Слід зазначити, що ефективне навчання, навіть із застосуванням найсучасніших інформаційних технологій, неможливе без постійної взаємодії викладача та студентів, що сьогодні потребує нового формату.

Мотивація до дистанційного навчання має бути основана на активній участі студентів у навчальному процесі, принципі інтерактивності, наявності активного відгуку від викладача, що повинно створити позитивні емоції, відчуття задоволення та отримати гарні результати навчання.

Важлива роль у мотивації студентів належить педагогічному проектуванню – системному підходу до формування навчальних курсів і матеріалів, які повно логічно та зрозуміло структурувати, передавати необхідну інформацію у доступній для студента формі. Можна стверджувати, що від того наскільки буде зрозумілою структура курсу, які саме елементи курсу будуть використані для формування знань та вмінь, як викладач буде мотивувати студентів, яким чином буде організовано систему контролю та оцінювання знань, від активності та зацікавленості самого викладача буде залежати успішність курсу. Важливе значення має естетичне оформлення матеріалів, використання наочності, візуалізації, відео, аудіо матеріалів, можливостей, які надають сучасні технічні засоби.

Он-лайн навчання дає можливості зорового контакту, що також є дуже важливим для мотивації студентів до навчання, наближає ситуацію до такої, що ми маємо в аудиторії під час офлайн занять, сприяє розвитку комунікативних та естетичних навичок спілкування.

Таким чином, дистанційне навчання дає абсолютно нові можливості для творчості і вчитель відводиться головна роль у цьому процесі. Поступовий розвиток мотиваційної сфери всередині дистанційної освіти може створити сприятливі умови для її ефективної реалізації.

Таким чином, мотивація визначається як ключовий фактор навчання та розвитку особистості студентів у контексті процесу дистанційного навчання. Вищі навчальні заклади та викладачі повинні докласти максимум зусиль для того, щоб підтримати інтерес, зацікавленість кожного, хто бажає здобути вищу освіту за допомогою дистанційних технологій навчання та досягти намічених цілей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Krasiuk Y. Problemy motivatsii navchalnoi diyalnisti studentiv dystantsiynoi formy navchannya. Retrieved from: https://core.ac.uk/download/pdf/197269711.pdf
2. Krugliy D. (2020). Printsipy vykladanya navchalnykh materialiv dlya platform dystantsiynoi osvity. Social Work and Education, 7(4), 514–523. Retrieved from: https://doi.org/10.25128/2520-6230.20.4.8
3. Luzanova L. Motyvatsiya yak osnovnyi chinnik pidvyshchenya efectyvnisti navchannya inozemnykh mov u formati Blended Learning. Proceedings of the Aktualni Problemy Navchanya inozemnykh mov v umovakh dystantsiynoi osvity: zbirnyk naukovykh prats (Ukraine, Izmail, IDGU, 2021), pp. 42-46). Retrieved from: http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/aktualni-problemy-navchannja-inozemnyh-mov.pdf
4. Motyvatsiya v distantsiynomu navchanni [Motivation in distance learning]. Dystantsiyna shkola “Optima”. Retrieved from: https://optima.school/info/porady-batkam/motivacia-v-distancijnomu-navcanni

5. Oilynyk N.Y. Zvorotnyi zvyazok u dystantsiynomu navchanni. Retrieved from: https://2014.moodlemoot.in.ua/course.
6. Top-10 vidminnostey: online vs offline navchannya. Retrieved from: https://ges.team/ua/2021/07/top-10-otlichij-online-vs-offline-obucheniya.
7. Visualisatsiya v osvitnyomu protsesi. Retrieved from: https://college.nuph.edu.ua/%D0%B2%D1%96%D0%B7%D1%83%
8. Shcho take dystantsiyne i online navchannya. Retrieved from: https://planetaclub.com.ua/uk/blog/shcho-take-dystanciyne-navchannya.
9. Yanovsky A. (2019). Informatsiyno-osvitne seredovyshche v umovakh dystantsiynogo navchannya. Proceedings of the Aktualni Pytannya Gumanitarnykh Nauk: November 16, 2020. V. 4, № 30. P. 310 – 315.